

Henrik Højlunds prædiken juledag

Taler

Henrik Højlund
Valgmenighedspræst

Dato

25. december 2021

Sted

Aarhus Bykirke

Omstændigheder**Prædikentekst**

Johannesevangeliet kapitel 1, vers 1-14

”I ham var liv, og livet var menneskers lys”. Liv og lys - det er julefejringens kerne. Det er sådan set hele kirkeårets kerne, det som vi søndag efter søndag lukkes ind i og fejrer, i alle mulige varianter. Og søndag efter søndag åbner vi for det liv, når vi går til nadver. ”Den, der spiser af mit kød og drikker af mit blod, har evigt liv i sig...”. (Joh 6)

Dét er essensen af hele frelseshistorien, af Jesu komme til verden: liv og lys til verden. Livslyset er landet på kloden i skikkelse af Jesus, og alle der går hen til ham, får del i livslyset.

Men læg mærke til noget mærkeligt. Den sætning - ”I ham var liv, og livet var menneskers lys” – er ikke sagt om hans komme til jorden, som en slags overskrift over hans fødsel, eller en overskrift over frelseshistorien. Det er sagt som en overskrift over selve skabelsens virkelighed.

”Han var i begyndelsen hos Gud. Alt blev til ved ham, og uden ham blev intet til af det, som er. I ham var liv, og livet var menneskers lys. Og lyset skinner i mørket, og mørket greb det ikke.”

I ham var liv, og livet var menneskers lys – det drejer sig om skabelsens virkelighed. Længe før Jesu jordiske fødsel.

Med andre ord: Jesus var livslyset fra starten af vores liv, han var den livsånde, der blev blæst ind i os.

Jeg gik forleden ude ved Årslev Engsø i strålende solskin og følte mig småsalig. Der gik også en del andre, og jeg har dem mistænkt for at føle noget nær det samme. Uanset hvilke tanker de må have forbundet med deres følelser, tanker om Gud eller ej, så ser jeg for mig, at den ene og den anden har gået der og følt sig løftet i lyset, løftet i livet, i livsglæden. Denne mærkeligt løftede stemning i det fysiske, som samtidig rummer noget mere end det rent fysiske. Et lys udenfor, der bliver til lys indeni. Livslys.

Jævnfør den nylige Aros-udstilling med Turners billeder og temaet ”Sun is God...”. Solen er Gud. Det kan man opfatte som nærmest hedensk soldyrkelse. Men man kan også opfatte det som bevidstheden om, at Gud møder os i det helt basale, skabte liv med et vidunderligt livslys. Altså at allerede i det skabte er Gud så nær ved os.

”I ham var liv, og livet var menneskers lys”. En mærkelig sætning. Jeg påstår ikke, at jeg forstår den helt, men den smager af noget med, at det liv vi fik fra begyndelsen, har vi fået i kraft af meget mere end det rent fysiske, materielle, af molekylers og atomers tilfældige samspil. ”Alt er blevet til ved ham, og uden ham blev intet til af det, som er”. Kristus er den inderste livsenergi i vores liv.

Noget helt tilsvarende kan vi læse i Jobs bog: ”Alle menneskers liv har han i sin hånd, alt levendes livsånde (...) Hvis han tog sin livgivende ånd tilbage, da ville alt levende omkomme, og mennesket blive til jord igen”. (Job 12, 10 og 34, 14-15)

”Og lyset skinner i mørket, og mørket greb det ikke”.

Vi forbinder nok igen ordene med Jesu komme til verden – Jesus, verdens lys, frelserlyset. Og det giver god mening, men læst stramt i tekstsammenhængen forbindes det med skabelsens virkelighed.

Livslyset skinner i mørket, og mørket fik aldrig greb om det.

Mørket trængte radikalt ind i verden fra og med syndefaldet, men det fik aldrig helt bugt med lyset. Mennesket har levet, handlet, tænkt, sunget, digtet, bygget

og udforsket verden med kolossal livsenergi og livslyst.

Mørket har også gang på gang sænket sig over mennesker. Både kollektivt, hen over hele folkeslag, i krige og brutale diktaturer osv. Og individuelt, når mørket på mange forskellige måder sænker sig over enkeltmennesker. Og alligevel lever selv de mest forpinte i længsel og håb – om lysets tilbagekomst. Kun ganske få mister det sidste håb og tager sit eget liv. De allerfleste, de mest forpinte, kan ikke slippe håbet. Måske kommer der et lille lysglimt i morgen...

Ligesom Charlotte Brontë lod Lucy sige i romanen Vilette: ”Jeg tror, at en blanding af håb og solskin forsøder selv de hårdeste skæbner. Jeg tror, at dette liv ikke er alt, hverken begyndelsen eller slutningen. Jeg tror, mens jeg skælver, jeg er fortrøstningsfuld, mens jeg græder”.

Lyset skinner stadig i ethvert mørke, og mørket får aldrig fuldstændig greb om det.

Men selvfølgelig melder lyset sig på en helt ekstraordinær måde med julen, med Jesu fødsel. Her lyder ordene om lyset som selve julefejringens kerne: ”Lyset, det sande lys, som oplyser ethvert menneske, var ved at komme til verden... Og Ordet blev kød og tog bolig iblandt os, og vi så hans herlighed, en herlighed, som den Enbårne har den fra Faderen, fuld af nåde og sandhed.”

Det helt ubegribelige fandt sted, det vi dårligt kan sætte ord på: Kristus, menneskets livsånd, han som alt er blevet til ved, han blev selv kød og tog bolig iblandt os.

Vi synger og fejrer os gennem det fra morgen til aften i dagevis, gennem hele julen. Det er kæmpestort, det er vidunderligt. Og det er ufatteligt. Det er slet ikke til at sætte rationelle ord på. Logikken, rationaliteten - to plus to er lig med fire - duer slet ikke. Så poesien overtager, uden logikkens begrænsning. Som vi sang:

Glæden hun er født i dag,

Himmeriges glæde,

...

Han, som var frygtelig
og utilgængelig
i sin høje bolig,
han nu i barnedragt
har sig i krybben lagt,
med vort støv fortrolig.

Født er han ved midnatstid,
skabte sol og måne,
han, som ejer verden vid,
hus i stald vil låne;
han, som på skyerne
ager blandt stjernerne,
svøbes som de spæde!
Ham, som på dommedag
taler med tordenbrag,
nu man hører græde!

(DS 107)

Også Joh 1, 1-14 er efter de fleste forskeres mening et digt, en tidlig kristen salme, som Johannes citerer eller selv har digtet.

Jeg siger, at vi synger og fejrer os gennem julen fra morgen til aften i dagevis. Det gør på en måde mennesker hele verden over. Selv i Kina, hvor den kinesiske præsident Xi Jinping ellers har forsøgt at dæmpe julefejringen kraftigt med opfordring til at dyrke kinesiske traditioner meget mere. Men det er ikke rigtig lykkedes for diktatoren at få det presset igennem. Den unge kinesiske generation fastholder nisser, julelys, julepynt osv. Men jeg tvivler alligevel på, at det store flertal af kinesere synger *Et barn er født i Betlehem* og *En rose så jeg skyde*. Eller hvad kristne julesalmer ellers hedder på kinesisk. Lige så lidt som jeg tror, at

danskere flest synger og fester sig gennem julen med juleunderet øverst på dagsordenen

Og det er præcis det, Johannes også skriver: ”Han var i verden, og verden var blevet til ved ham, og verden kendte ham ikke. Han kom til sit eget, og hans egne tog ikke imod ham.”

Her er alligevel et springende punkt, et alt eller intet. Dette livslys, som er alle menneskers uundværlige livseliksir, det – eller *han* - skal modtages i tro. ”Jeg er verdens lys. Den, der følger mig, skal aldrig vandre i mørket, men have livets lys”. (Joh 8, 12)

Det mørke, som til sidst sænker sig over ethvert menneske, og tager sidste livshåb fra ethvert menneske, dødens mørke, det mørke kan kun han, som er livets lys, fjerne. Kun om ham kan det siges: ”Mørket er ikke mørke for dig, natten er lys som dagen, mørket er som lyset”. (Sl 139, 12)

Så du og jeg og alle skal tage imod ham i tro.

”Alle dem, der tog imod ham, gav han ret til at blive Guds børn, dem, der tror på hans navn”.

At tage imod ham kan godt have en svag opstart. Som forfatter Jens Christian Grøndahl skriver det i *Min svage tro*: Jeg vil ikke tyranniseres af den ”metafysiske fobi”. Jeg vil hellere ”lytte til en appel, jeg aldrig helt har kunnet gøre mig døv for”.

Og så kan det vokse og vokse.

Det er som Sørine Gotfredsen skriver i *Som Sørine læser Biblen*:

”Troen føles ikke som en statisk tilstand, der én gang for alle har taget bolig, men som en foræring, der hele tiden befinder sig indenfor min rækkevidde, men som kun for alvor bliver min, når jeg rækker hånden ud og griber den”.

Og hvordan rækker vi hånden ud og griber den igen og igen? Ved at forsætte

julefejringen året rundt, ved at synge og bede og modtage ham året rundt.

Og lyset skinner i dit livsmørke, mørket får aldrig endegyldig bugt med dig.

”Jeg bor i mørke, men Herren er mit lys” (Mik 7, 8)

Kilde

Manuskript tilsendt af taler

Kildetype

Digitalt manuskript

Tags

Anden tekstrække, Juledag, Prædiken, Prædikener fra 2000-tallet

URI

<https://www.dansketaler.dk/tale/henrik-hojlunds-praediken-juledag>